

SINIF Anlatmaya Bağlı Edebî Metinler - 2

1. Üç gece yörük çadırında yattık. Gündüzleri sahipsiz toprak aradık. En sonunda bulduk da. Hem de çok güzel yerde. Çift de sürülür, otlak da olur. Böyle yaşamaz. Dağların ardında bulduğumuz sahipsiz toprağı el birliğiyle sürer, eker, biçeriz. Kazancımızı eşitçe bölüşürüz. Aramızda hırgür olmaz. Kimseye de kulluk etmemiş oluruz. Her yıl ilkyaz oraya göçeriz. Güzleri köyümüze döneriz. Orada hayvan otlatacak yer bol olduğu için hayvanlarımızı da çoğaltırız.

Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yapılması planlanan konular anlatılmaktadır.
- B) Yarı göçebe kültür hakkında bilgi verilmektedir.
- C) Anlatılanlar kahraman anlatıcının bakış açısıyla verilmiştir.
- D) Anlatımda diyaloglardan yararlanılmıştır.
- E) Anlatımda yazarın duygularını ele veren bir yön vardır.

2. **Aşağıdakilerden hangisi, anlatmaya bağlı bir edebî metinden alınmıştır?**

- A) Tiyatro eserleri, sahnede oynanmadan hayata kavuşmadığı için her yazar, yaşadığı dönemin lügatini kullanmak zorundadır. Zira sahnede söylenen her sözcük, seyirciler tarafından anlaşılmalıdır.
- B) Güvercinler rüyalarıma giriyor. Her gece güvercinlerle uğraşıyorum, güvercinlerle oynuyorum. Düşlerim hep güvercinlerle ilgili. Babamı durmadan rahatsız ediyorum. Eve her gelişinde, nerede olursa olsun, her karşılaşmamızda bana ne zaman güvercin alacağını soruyorum ona.
- C) İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yıkılan Batı Avrupa'nın yeniden imarı ve sanayide gelişebilmesi için yapılan planlamalarda ucuz iş gücüne ihtiyaç hissedilmesi sonucunda Türkiye'den de işçi talep edilmesi, Türklerin o ülkelerde başka yönleriyle tanınmasına da yol açmıştır.
- D) Feyzi Halıcı, hiçbir biçimi denemekten çekinmiyor. Bu konuda fazla tutucu değil. Türk edebiyatının tanınmış biçimlerine fazla rağbet göstermiyor. Bazen dört, bazen sekiz veya dokuz mısradan meydana gelen bentleri kullanıyor. Bir bakıyorsunuz, düz kafiye kullanıyor. Bazen de hiç ummadığınız bir anda tunç kafiye ile karşılaşıyorsunuz.
- E) Folklor, Batı ülkelerinde 1846 yılından beri bir bilim dalı olarak ele alınmış. Bizde ise bu konuda ilk yazının Rıza Tevfik imzası ile Peyam gazetesinin 20 Şubat 1913 tarihli edebiyat ilavesinde yayımlandığını biliyoruz.

3. Su satan diğer çocukların kupaları benim kupamdan güzeldi. Benimki bildiğimiz su bardağı. Hani pazar yerlerinde satılan bardaklar var ya, onlardan. Üstelik iyi camdan da yapılmamış, yeşilimsi bir camdan yapılmış. Pazar günleri, benim gibi bir yığın çocuk o piknik yerine koşardık testimizle, kupamızla. Piknik yerinde cambaz olurdu. Çadırı tiyatrolar olurdu, dört başlı yılan gösteren gösteri yerleri olurdu. Çadırların arasında, çakıl taşı içinde taze taze leblebi kavuranlar; kıyma kebabı, şalgam turşusu satanlar vardı. Leblebiyi ve çok tuzlu kıyma kebabını yiyenler bizi çağırırlardı.

Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Dil, göndergesel işlevde kullanılmıştır.
- B) Nesnel mekân tasvirleri yapılmıştır.
- C) Kahraman anlatıcının bakış açısıyla yazılmıştır.
- D) İnsana özgü gerçeklikler ifade edilmiştir.
- E) Anlatımda karşılaştırmadan yararlanılmıştır.

4. Çağırdılar, Dedem Korkut gelir oldu. Oğlanı alıp babasına verdi. Dede Korkut oğlanın babasına söylemiş, görelim hanım ne söylemiş? Der:

Hey Dirse Han beylik ver bu oğlana
Taht ver erdemlidir.
Boynu uzun, büyük cins at ver bu oğlana
Biner olsun hünerlidir.
Ağıllardan on bin koyun ver bu oğlana
Etlik olsun hünerlidir.
Develerden kızıl deve ver bu oğlana
Yük taşıyıcı olsun hünerlidir.
Altın başlı otağ ver bu oğlana
Gölge olsun erdemlidir.

Bu parçanın dil ve anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Kısa ve öz ifadeler kullanılmıştır.
- B) Kelime tekrarlarına yer verilmiştir.
- C) Nitelik bildiren sözcükler kullanılmıştır.
- D) Duygular nesirle, olaylar nazımla aktarılmıştır.
- E) Halk dilinden yararlanılarak oluşturulan bir edebî dille yazılmıştır.

Anlatmaya Bağlı Edebî Metinler - 2

5. Bir varmış bir yokmuş... Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, develer tellal iken, pireler berber iken, ben babamın beşiğini tıngır mıngır sallar iken bir padişah varmış. Padişah bir gün vezirini çağırarak demiş ki: Al şu bir lirayı. Bununla bana bir koç alacaksın! Bu koçun etinden et, derisinden kürk isterim. Verdiğim lirayı geri, koçu da diri isterim. Sana kırk gün izin. Söylediklerim yapılmazsa kırk birinci gün boynunu cellada vereceğim.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Metnin türü masaldır.
B) İşlenen tema, günümüz toplumsal hayatını konu alan bir metinde işlenemez.
C) Mekân ve zaman belirsizdir.
D) Sözcük ve ek tekrarlarına yer verilmiştir.
E) Metnin olay örgüsünden iyilerin her zaman kazanaacağı anlaşılmaktadır.

6. Sözlü kültür ürünleri olan destanlar; savaş, zafer, göç, kıtlık gibi olayları ulusal kahramanlık maceraları biçiminde anlatan yapıtlardır.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi destandan alınmıştır?

- A) Kerem ve Sofi yollarına devam ettiler. Laleli Dağı'na çıktılar. Hava çok bozmuştu. Fırtınalar koptu, üç gün üç gece orada kaldılar. Üçüncü gün nur yüzlü bir adam geldi.
B) Hakan Şu'nun askerleri İskender'in üzerine yürüdüler. Bir zaman sonra İskender'in öncü birlikleri ile karşılaştılar. Askerler, İskender'in öncü birliklerine bir gece baskını yaptılar.
C) Güzel sultan, hemen demir elbisesini giymiş. Başına demir miğferini geçirmiş. Sol eline demir kalkanını, sağ eline kılıcını alarak hazineye girmiş. Hazine her gece Kırk Haramiler tarafından soyulmuş.
D) Tek başına koca bir dağ yarılır mı? Yarılır. Ferhat gibi âşık olan yarar bu dağı. Bu aşk, dağı da yarar, göğü de yere indirir. Almış balyozu Ferhat, çıkmış Şahinkaya'ya.
E) Padişah atına binmiş, askerleriyle birlikte yola çıkmış. Az gitmiş, uz gitmiş, dere tepe düz, altı ay bir güz gitmiş. Bir deniz kenarına varmış.

7. **Aşağıdakilerden hangisi, gözlemci anlatıcının bakış açısıyla verilmiştir?**

- A) Her zaman temizdi üstü başı, eskimek bilmeyen iki elbisesi her zaman ütülü, kırışksızdı. Kimseyi rahatsız etmek istemiyormuş gibi kısık sesle, az konuşurdu.
B) Sel suları tarlayı yerle bir etmişti. Tarladaki yarıklara takılıyordu gözü. İçinin bulandığını hissediyordu. Üzüntüden ne yapacağını bilemiyordu.
C) Akıllılık etmiştim. Daha kurulukta yazı yabandan bir çuval dolusu tezek toplatıp çadırın bir yanına yığmıştım.
D) Onu çoktandır tanırım. Yetenekleriyle kendini beğendirdiği bir ailenin evine girip çıkardı. Bu evin bir tek kızı vardı. Annesine babasına, "Kızınızı alacağım." diye yemin eder dururdu.
E) Minibüste yan yana oturuyoruz. Şöyle gözümün ucuyla baktım, çiftçi olduğu belli. Bir ara göz göze geldik. Nasıl oldu bilmiyorum, konuşmaya başladık.

8. Günlerden bir gün Tahir kimi görse beğenirsiniz? Bahçivanbaşıyı... Bahçivanbaşı, onu öyle perişan görünce yüreğinin başı sızlamış. "İlahî, size edenlerin ömrü günü tükene!" diye beddua üstüne beddua ettikten sonra şimdi Zühre'nin hangi köşkün kafes ardına çekildiğini de kulağına söylemiş. Daha durur mu Tahir? Akşamı ipe çekmiş, el ayak çekildikten sonra da o köşkün etrafında dönüp dolaşmaya başlamış. Derken bir gölge belirmiş kafes arkasında: Zühre'nin mum ışığında titreyen gölgesi... Tahir sürüne sürüne kafesin yanına gelmiş ve dokunmuş sazın teline:

Ayrıldım gülüm senden,
Dili bülbülüm senden,
Ölüm ayırsın derken
Dirim ayrıldı senden.

Zühre kulaklarına inanamamış. Durmuş ve dinlemiş. O! Tahir'in sesi, Tahir'in sazi... Yüreği kuş gibi çırpınmaya başlamış.

Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Nazım-nesir karışık olarak oluşturulmuştur.
B) Aşk teması işlenmiştir.
C) Olağanüstü olaylara yer verilmiştir.
D) Hâkim bakış açısından yararlanılmıştır.
E) Halk hikâyesi geleneğiyle oluşturulmuştur.

Adı : .....
Soyadı : .....
Sınıf : .....
NO : .....

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C
D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D
E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E

Doğru : .....
Yanlış : .....
Boş : .....
Puan : .....